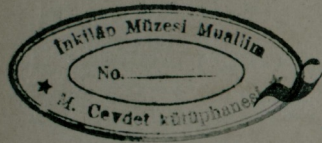

۱۸ نيسان ۱۹۱۸

صافي : ۴۰

ايگزيه جلد

کتابخانه

حکایت

آلمازادہ حرب ایدیلی

ایک دشمن قردہ ش

کوی، آقشام قزلباغندہ، طویلرہ دلیک دیشک اولوش، اولیک اولیک یاقینار اچندہ وسایہ باروت پولولطاری آتشدہ طورپوردی. لطیف بر ماویاک اچندہ جاذب بر سا تا اوزافارہ قدر حرب میدانی اوزرتہ قہسنی کورسوردی. آقشام چرکش وفظ حرب ہنوز یاتیشمہ ایدی. جنگ غریہ طوغری سرات ایتدیکہ «زاربورغ»، متروک وخراب، محاذلہ ساحسی کورسندہ قالیوردی.

یارالیری آرامہ یاشلاشدق. یازاری علی العبلہ سارلش اولاناری طاشان تسکرلہ اوزون قطارلر حالدہ کچوردی. کلیسا ایلہ حربک مصیبتنلرند قورتلش اولر، انبالر، باراقلر چوقند یارالیر ایلہ طولش ایدی. اقشام کونشی آتشدہ دوقورلرک حمایہ سندہ یاتان بو قہرمانلر کچی جدی، کچی متبس و بعضیلری جسورانہ طولر ایلہ لطفندہ یولیورلیدی. شیددی عاریہ یواش یواش کوشمش ووشندی. کنیش جنگ ساحسی دولاندیند زمان، متوس بوچکلر کی ویزلہ ایان مریمیل اطرافازدہ اونباشیوردی. آرتق خوارتی تسکین ایش طوبراق اوززندہ بقاتقلاری موجوددی کہ اندکاری قاق جان قوسہجی کی کورویورلیدی.

آوی خندقلری جسدلہ طولش ایدی، یاقلمز آتشدہ توکلہ اوزانان آت وٹیک کورپورل اوززند یاصوق کچیک اجباب ایدیوردی. اولنارلہ اضطراب چکنلرک چقاردی نالہ وئراید اطرافہ عکس اید۔ یوردی، سانکہ طوبراق فریاد ایدیور، تالارلہ چارلر ایتلپوردی. طویلر صوبدقہ هر طرفند بوکلہن بو فریاد داها واضح، داها سوزشل اولور؛ نہایت پالایان برطوب هرشی صارسور، یوقوردی. بوشوق بر روزکار قولارلہ مزہد اوغلہلایورق بزی سرس ایدیوردی. کچیہ اولدی، اطراف ساکنلہ شدی. ژوویترک بویوک بارلاق ییلہ بزی نہایتس برصلح اچندہ یشایان میہم طاغلر اوززدہ جنبون بوکلہدی. یشایان واولر اچندہ کیم ییلر شو ساعتہ نقدر تحمیرل اویاتشدی. شیددی روجر بو قوروقل دیشای ترک ایدہرک جمرتی ایدیورلیدی.

مشعللر، قارلر سایہ سندہ ایشمزہ دوام ایتدک. شیددی ایتکیلرہد کیلشدی. سربت سبالک آتشدکی بو خستہ خانہ یوقو، اولومل بورغونلق کیدی. بورادہ کافقیرمنی صلیہ منسوب برهمشیرہ کیس ویزادسلہ ساراموش بریز ایتدق ایدی، الیمس قان لکلی ایل طلول ایدی. فنارلر ایلہ یوازہ دوام ایتدک. ولولہل کونی اوایلہ بر اولوسکونی

تعقیب ایش ایدی کہ، کندیزی بیلہ خیالی مخلوقلر ظن ایدیوردی. کوبہ کیدن یول پوش ایدی. نہ برضیا، نہ برسان... جوارمنی تأملہ آرامشدق؛ آرتق داها اوزافارہ کیدہ جلدک. بزه ایشق ویرن بالکیز او بویوک سیلیر واردی. فنارلرمن بولی خفجہ آیدنلا یوردی. یول اوزندہ اولش بر عسکر، بارچہ لاش بر بیکر، الیمہ بارچہلری، قورقنچ برصورتہ پوزولش برچیرہ، وداها اوتہدہ کندیسہ مستولی برچنک ویرمنش اولدینی برجسارتلہ جنگ سیلارنہ قاتلش اولان برقادین، یارمقلری اسکی بر تنقہ سارلش اولدینی حالہ، جانسز، اوب اوزنلا یوردی. یولہ تصادف ایتدیکر تکرہ میجیلر سسمن، کورویاتسز بربرلرک یانلرندن کچرکن۔ جلدلر اوززند، قانی باطلقلرند آتلا یورلیدی. امان یارلی اونه تنق ایدی...

اوستزدہ سیاه پولوط کی برخلوق اوزاغش، سریع بر کلرندہ یولیور، قولانغزہ قیصق و مستکرہ سسر طولیوردی. همشیرہ، دھشت اچندہ قالہر یارمقلہ کولکدہک اوسیاہ نقطہ ہ اشارت ایتدی «اوت، دیدم، قوشار! یوقوقوسی آتشلر...» یوقوشلرند بری آراسیمہ موجود یزدن اولرکد قونش اولدینی جسدی برابوب تکرار هولیوردی. براژ اوتدہ، تالارلہ آراستہ دوشش برانسان کولکسی کشف ایتدک. برلرہ سورون بوکلہ قوشنہ یاشلامش ایدی. ایشہ، انساقنل حیوانلہ کچمش صویجیلرند بری! جسد صونقلہ مشغول ایدی. باغرم، قانیدی.

داها اوزافارہ کینتک، برلرہ اکیلہرک آرامہ ہ دوام ایتدک. همی چوقند اولشلریدی. براژ اوتدہ یواز اوزندہ خاترمش خیاسی کیمپیکلرہ طولان برتقر کوزلری آبدی. همشیرہ، کیدن حیات ویرمک عزیملہ صوطولو صراحیہ مجروح اکیلہکی زمان، او، درین برشقیہ ایلہ ایدیا کوزلری قیادی. بو دھشت کونندہ کورمش اولدیند قورقنچ، المی حالارک روجمزہ وردیکی بر لافیدلک جسدی برافروق یوزہ دوام ایتدک. بوسورتہ جسدلرہ ژوتولو تالارلرند، پیکرچہ والہدہرک اولادلرخی، جوچارک بابالرخ و قاندینارک سولکیلرخی غائب ایتدیکي سخت وفلاکت یواسندہ یورورکن، قز بکا عالمہ سنک قیصہ سرکشدنی حکایہ ایتدی:

«والدہ ش بر اسویئرهلی ایدی. برآلمان ایلہ ازدواج ایش، بو قز ایلہ بردہ انراک چوچی دنباہ کش ایدی. پک کنج طول قالدیند تکرار اولمش و یوازواجندہ برارکک چوجمہ نائل اولش ایدی. بردمت صوکرہ بویوک زوجہد ٹولیدیکند قادیجغز اوچ چوچی ایلہ برکلہد اسویئرهہ کچوک بر شہرندہ متوسع و متوکل بر حیات سورویوردی. ہر ایک اووگ قارہش کیدیکرلری ایچون قیلرندہ بویوک بر سہوکی طاشیرق و عین فکرلر سیلہرک یووردیلر. کچوک بویوک پرستش

ایدیور، بویوک، آرازندہ اوچ یاش قدر ییلہ بر فرق اولمادینی حالہ قارہدشہ قازدی بروالہ شفقی ایلہ متحس اولیوردی. ایکی قارہدش بربرلرند آری آری یشایہ میورلر، کندسی آرزولری ایلہ قطنیاً کیدیکرلرند آریلورلیدی. بری اولکئی سہیندیرمک ایچون کندی سعادت سی سہوہرک فدا ایدیوردی. ہر ایکسیدہ عین مسلکی سچدیلر، مراغوز اولدیلر.

نہایت بربرر عسکرہ جاغلہلر. بونلر بابالرنک تایتیندہ ایدیلر. بویوک، دودقارند سسویج طالغہلری طاشیرق آلمانیاہ کیدی. آلساندہ ایکی سنہ عسکرک ایتدکن صوکر کری دوندی. بونی متعاقب کچوک عسکرلکئی کچیرمک اوزرہ ووزلرہ کچوک بر فرانسز غازیونہ کیدی. فنا بر فرانسزجہ سولیور، عادت یاری آلمان اولہیند خدمت اٹاسندہ بر تأمر طویلیوردی. بوتکلہ برابر دینج، سسود، دودینعودت ایتدی. «بود! او، بوکلہن یالکیز برادرخی قصد ایدیوردی. ہر ایکسیدہ اولمک ایشہ میورلیدی. بعض احتراصکار نظلر بو کنج وکوزل دلیقانلرک مونس وسویلی چہرلرند دیکلہنکاری حالہ بیلہ بونلر هیچ بر قیزہ التفات ایتیلورلیدی. بوکچوک عالمہ حیاتی بویلجہ مسعود و آسودہ داخا دوام ایدہجک کی ورتورون، بردنہ حرب کلدی چاندی.

اونلر بوکا یشاقی ایشہ مدیلر. اولو بو سوزلر قارشو تبسم ایتدیلر؛ فقط نہایت مسئلہی جدی نان ایتدیلر: وطن اولاری دعوت ایدیوردی. شاشیر، شمشیر، مدھش برلویا کورویور کی ایدیلر. والدہ غریبن یاری چیلہی ایدی: ہر ایک قردش بربرنک دشمنی... سسمن و معانز، کیدیکر نہ یاتشدیلر. کیتک مجبور ایدیلر، غائب ایدہجک وفتلری یوقدی. ہر ایک برادر اولوکی صاب سازی ایدیلر. والدہ اولادلرنک یونہ برمدالیون آسدی. یاپانک رومادہ تقدس ایتدیک برژنئون دالند ہر صر بر یاراق یوادیوب کیدیکرک دسملرخی اچنہ صاریون مدالیونہ قوبدیلر. او، اولارک وسفہی ایدی.

بوسورتلہ سواقی قوسنہ قدرہپ برابر یوردیلر. والدہ، جملہسی بریشان ایدن برصد ایلہ ایتلیدی: — یا عمارہ ہدیکدیکر کزہ تصادف ایدرسہ کز... ایک قردش صالہلرہ عین زامندہ: — برکلہد اولور! دیدیلر. بو احتیالارلہ بریشان اولان والدہ میرلہندی:

— عمارہدہ بربرکزی کورہ منسکر! بری برکزہ آتش ایدرسکر. بورادہ کالک، کیتہمک! بورادہ امینسکر!... ایک قردش برمت یاقیشدیلر. صوکر ایدیکرلرک قولارند قورتلہر ق بری استاسیونہ دیکری رائن کوروسنہ یورودیلر. بری آلمانادہ دیکرک دشمنی صفتیلہ قالدی.

موضوع

فیز بکا یونلری حکایه ایندی : وسوزینه دوام ایندی : « اوزماندن بری هیچ خبر آلمق کجه وکوندوز قوروق و عذاب اچنده یاشایوردق . نهایت والدمه بنی کوندردی ، اونلری اوله جیجک دیدی . اوپوکا امین ایدی . بئده امین ایدم . بوکون هر ایکسک مسلوب اولدنی آیلاردن عسکرلرک نقل ایدله بکنی کوردم . هر ایکسی ده بوکون بورادجنگ ایتدیلر . بونک اچون سزه برزادها ایلی کیمکله مزی رجا ایشمدی . اونلری بوله جنم ... »

حرب استانه غریطنی استعدادلر طوغوریور . حیسات هرئی اولدن کشف ایدیلور . بزورودک ، بورودک . آرتق هیچ بر یاری کورمیوردق . غالباً کیمه یاریسی اولش ایدی . سبازق ایدی . سکوت ، کیمه لک بکاهه موسیقی ایدی . بر دیره سکوت اچنده چیرکین بر فریاد ایشیدلیدی . فیز باغده تیره بوردی . « بریا کیر ، جان چکیشنه بر بارکیر ! دیم ، کلکیز ! زانالی حیوانی عذابدن قورتارم ! » نهایت بارکیرک کولک کسنی کوردک . او ، اوراده طوریسور ، باشی قالدیرمش ، اضطراب اچنده بیلرله باغیر بوردی . حیوانه یالاشدینم زمان برده ایکی جسد کوردک . بونلردن بری آلمان دراغونی ، اوتکی بر فرانسز سیاده سی ایدی . حیوانک قاری بر کله پارچسی ایله ده شیلش ، تهره دن باجقاری یقاری به طوغری قالمش ، کوزلری طلی انسان کوزی کی ایدی . صیدینم بر قورشون اونی اضطرابدن قورتاردی . کریه بدنیمک زمان تیرک هر ایک جسد یانده بزجو کدیرکی کوردم . او ، جسدلرک یوزلرنی چوریدی . متنبس بر اولور جهر دسی ایله ، اضطرابدن نقلش ایتش برجه ... اوزمان فیزک ، برادرلرنی نهایت بولدیکی آکادم .

کوچکی ایکی ایله دیکرینک صول قولنه صارلش ایدی . بونلر بو صورته اولشاردی . فقط نصل ؟ بونلر بر برلرینه تصادف ندره بکدیرکته صارلشلر ونهایت بر صری اصابتله ی اولشاردی ؟ بوقسه بری دیکرینک اولدوردکن سورکه قردهشی طابینهق اولک یانده کی کنیدی اولدور بومشدی ؟ اولولری اکلهرق تدقیق ایتدیم ؟ کوچو مسعوده تبسم ایدیوردی : غفو وتلی ایله قارشیق بر تبسم ... ! غمجا قردهشی طرفندن وورولدقن صوکر ایره دوشترک قوللرینه صارلهرق حیانه وداع ایتش ایدی ؟ دیکرینک اضطرابدن قیورانش جهرمه دی بونی انا اغیوریدی ؟ غمجا صوکر اوده کنیدی بی اولدورمشدی ؟

فیزی آیاغه قالدیرم . او قرده شارینک دالیولر نی سوکوب چقارمشدی . کنیدی تلی اتمک اچاج ایتدیکنی ظن ایشمدی . فقط ، او ، « حرک انسالره بخش ایتدیک بر قوت وشده ... کلکیز ! دیدی ، اولولرک بزه احتیاج یوق ! بزی جانلیلر بکلور ! » ویز ، فریاد ایدن طور اراق آلدنن ایلری به طوغری یوزله دوام ایتدک ...

قارل مونتره

باطوم . — قرق سته دن بری آنا وطندن اوزاق یاشایان قارا دکرنک آناختاری « باطوم » نهایت قهرمان عسکرلرک همله استرداد ایدلیدی . بوفته نك شونی آراسته بزیك زیاده سوتیدرن ، طانی طانی دوشوندن ، افتخار ورن حاده ، هیچ شبهه سز ، بوخیده اطرافه بر جوق شان هاله لری طوبلایان کوزل ستنجارک « باطوم » اوزرنده یکیدن دالغا لاشن اولسیدر .

جهان حرنک حرق قسمی که تصفیه سی یانته مشغولنه بعض حقسنلرک تعمیرنه وسیله اولدی ؟ قارص ، اردهان ، باطوم ایچون تمسین ایدیلن مقدرات بوجله دندر . تارخک غریب تحلیلی واردن : روس سلاحک ضبط ایتک موق اولامادی « باطوم » ی برلین قوتورمی بزدن آتش وروسیه ی تودیع ایتشدی ؟ بوفته ایه ، بز ، رمدتلی و سوق معاد هده سنک احکامی تطبیق ایچون سلاحه مراجعت ایتکه ، « باطوم » طابیلر نی ، مستحکم بر موق ضبط ایدرکی ، قان دوکرک برر برر آغعه مجبور اولیورز ...

برلین قوتورسته اشتراک ایدن روس مرخصلری « باطوم » ی الهه ایتک ایچون چوق اوغراششاردی . قارا دکرنک حاکیمتک برنجی شمرلی « باطوم » مالک بولتقدن ؛ اطرافده کی پتزل متبیلرک تأمین ایتدیکنی اقتصاد فاندلرک بویوکدر . بوندن باشقه « باطوم » برلشک روسیه ایچون « ایران » حوال ایده بیلیم معناسی تضمین ایدیوردی . ایشه بونون بو سیلاردن دولای قوت « شوالوف » قارص ، اردهان ایله برابر « باطوم » کده روسلره و برلستند پک چوق اصرار ایتش و ، انکلیز مرخصلرک ممانعته رغما ، نهایت مقصدیه موق اولشدی . معاهده موجنبه « باطوم » سرست لیان اولمجدی ؛ اردومزک « باطوم » طابیلر لری اطرافده کونلره یایدنی عمارلر بونون اورویا به قاشی رسما و برلش ، یازلش وامضا ایدلش بر سوزده چارلق روسیه ی طرفندن ندرجه یه قدر رعایت ایدله بکنی ااثانه کافیدر .

•••

تاریخده استقراضه . — برنجی سلطان عبدالحمید سلطنتک صوک سته لرده « موسقوف » و « منجه » سفرلری آچیلمشدی ؛ دولت خزینته سی اوقدر پوشدی که حریک ایکینچی ، اوچونجی سته لرده بادشاهک ، دولت رحالک کجه کوندوز دوشونجه سی هر نه صورته اولورسه اولسون دوناتا تعجیزنه ، اردونک مصارفه ککایت ایده جک قدر یاره بولغه معطوف بولتیوردی . بوندن باشقه ، روسیه به اعلان حرب ایتش اولان « اسوده » به ماقوله « سکزیک کیه آقه » بورجمز واردی وایلچی ایکیده برده

باب عالی به کلرک یوزاردی ایسترو ، تأدی ایدله بکنی تقدیرده ، دولتک حربه دوام ایدمه به چکنی ایلری سورمه ک بزی تهدید ایدردی .

یاره مضایقه سته بر چاره بوله ییلدک ایچون مجلسر طولایندی ، مذاکره لر جریان ایتدی : الشاول دوشونله بیه لک چاره اوله وقوع بولدی کی ، داخلاه یاره تدارکنه تثبیت ایتکدی . فقط مملکتک ، هایلنک اقتصادی وضعیتی اودرجه دوشکون ایدی که کرک بادشاه کرک دولت رحالی بوجارده مراجعتی دوشوندیلر . اوخالده ؟ اجنی فیولردن برنی چاللق ضروری ایدی . فقط اوتاریخه قدر مملکت سده بویه برمه مالک مکی کورویلمشدی ؛ ایکل دفته اوله لوق بویه برزمانده اجنیلردن استقراضه تثبیت ایدله جک اولورسه دولتک صوک درجه مضایقه ده اولدنی آکلاشیله جق ، بوندن دشمن استفاده ایده جکی کی اجنیلر نظر ندرده دولت قدری نزل ایتش اولمجدی . بونازک مسئله کونلره وغایت کیزلی اولدق مذاکره ایدلیدی . شیخ الاسلام « المضرورات تسبیح المخطورات » ایله باشلا یوق استقراضک جوازیننه فتوا بوردی . رئیس اندی اول امرده فلنک طرفه باش ووردی . ایلی ، حکومته ایلرجه سورن بر عماریه کیریدش . نتیجه ده باب عالی بر برقریر و بر مرک ایشک متکلاتی صایدی ، دوکدی . واقعا تکلیف صراحتا رد ایدله بوردی ، فقط قضا او دیکدی . او یاراتی عبدالحمید اول ارتحال ایلش ، برینه اوچونجی سلطان سلم کیمشدی . کنج بادشاهک ایلمک کونلره مشغول اولدنی یاشار آراسته بو استقراض ماده سی ده واردی : فلنکدن برنی چیت باجه اسپانیایه مراجعت ایدلیدی . فقط بودولتده بی طرفلنی ایلری سورمه ک بزه اوش بش بیک کیسه یی اقراضدن امتناع ایتدی . خارچندن معاونت ایدیه کیلشدی . ایتحاج دائما باقیدی . « غرب او جاقاری » خاطره کلدی ؛ بو طرفندن ده جودت یاشانک دیدیک کی ، ایتجه برینه ورقه اعتذار ایله جواب یاس « آلدنقدن حل ایتکه باقیلش . عبدالحمید اول دوزنده تعجیزه ایدیلن مشغوش یاره ضری بوضعه ضروری کورولدی و خلک کوش و آلتون اولرانیه مراجعت ایدلیدی . شیخ الاسلامک بر فتوا سی قادن زینتلر سلا ح اوزورنده کوش ، آلتون تربیتانن باقمه سنک استعمالی شرعاً متوج اولدنی بیلدردی . خرینخانه کی کتیرلن کوش و آلتون معین بر فایته صاوتن آلیور

وعیاری تقیر اولتوق مشغوش یاره یاسیلوبوردی . برمدت صوکر واقعا خرینده یاره نانه بر شیلر واردی ، فقط یوکی یاره نك اشترا قوئ اسکسی قدر اولادنی ایچون بونک یوک برفا شه تأمین ایدیلوردی ...

ظلم شناسی